

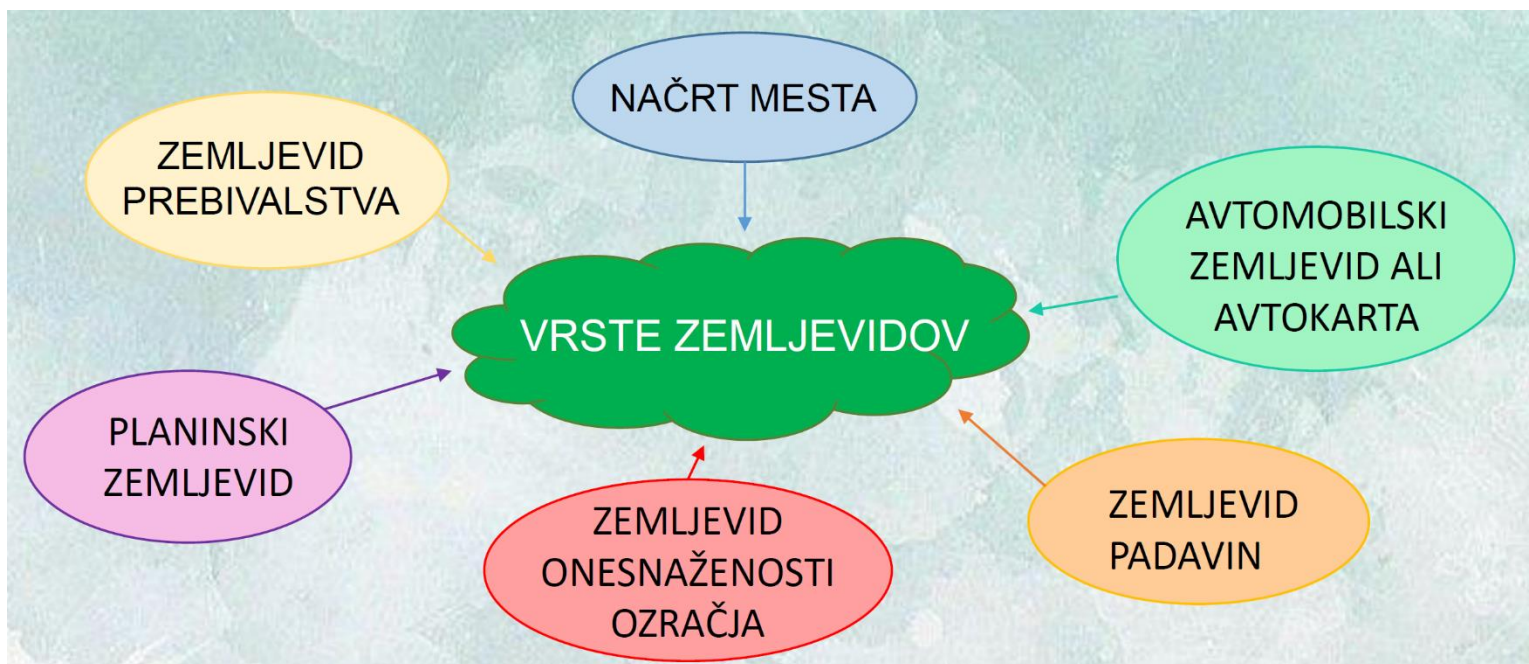
DRUŽBA, 5. razred

UČNA TEMA: Zemljevid domače pokrajine

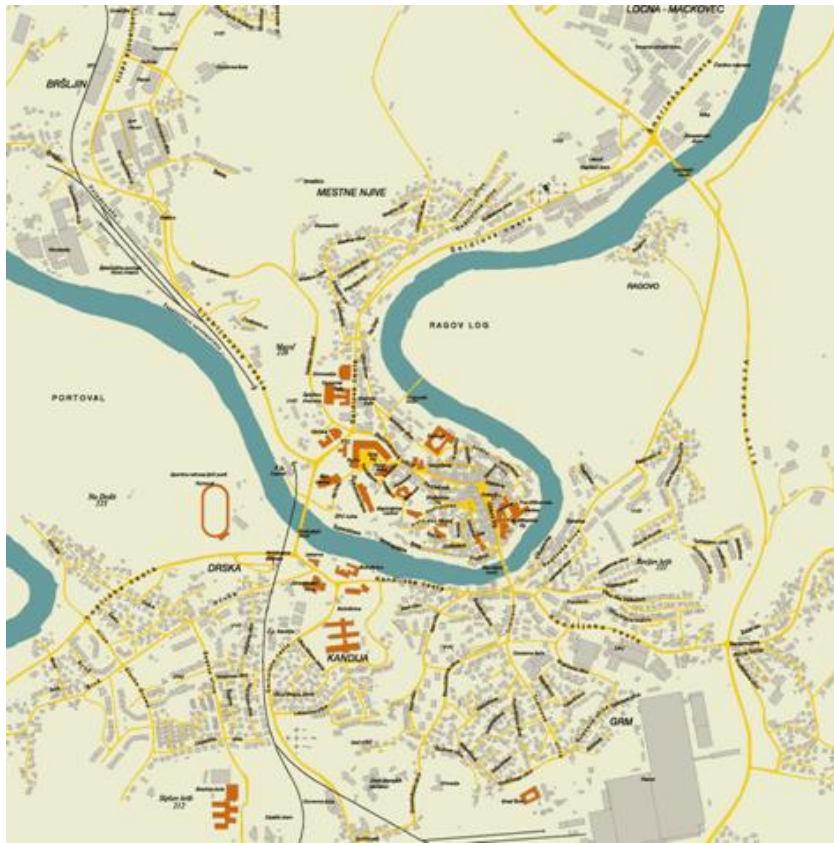
POTEK URE

Zemljevid ali karta je pomanjšan prikaz Zemljinega površja na ravni ploskvi.

Zemljevid je zelo priročen, saj je natisnjen na različno velik papir, ki ga lahko zložimo in nosimo s seboj. Poznamo veliko različnih vrst zemljevidov.

Z zemljevidi prikazujemo značilnosti zemeljskega površja. To so vode, rastlinstvo, prometnice, naselja in oblikovanost površja ali relief.

Zemljevide lahko uporabljamo le, če znamo brati vse njegove sestavine.

Zemljevid prikazuje pokrajino, kot bi jo gledali navpično navzdol iz letala ali balona. Narisani so v ptičjem pogledu ali **TLORISU**.

Zelo dobro se vidi razporeditev hiš, cest, polj,...
Težko pa ugotovimo, ali prikazuje fotografija ravno
ali gričevnato pokrajino.

**Da nam zemljevidi koristijo, morajo biti ustrezno
opremljeni.**

Vsak dober zemljevid tako sestavlja:

1. NASLOV

Brez njega se nam ne sanja, v kaj zremo.

**Kaj prikazuje zemljevid? Koliko vas ve?
Kaj pa zdaj? Kaj prikazuje spodnji zemljevid?**

Zemljevid centra Ljubljane

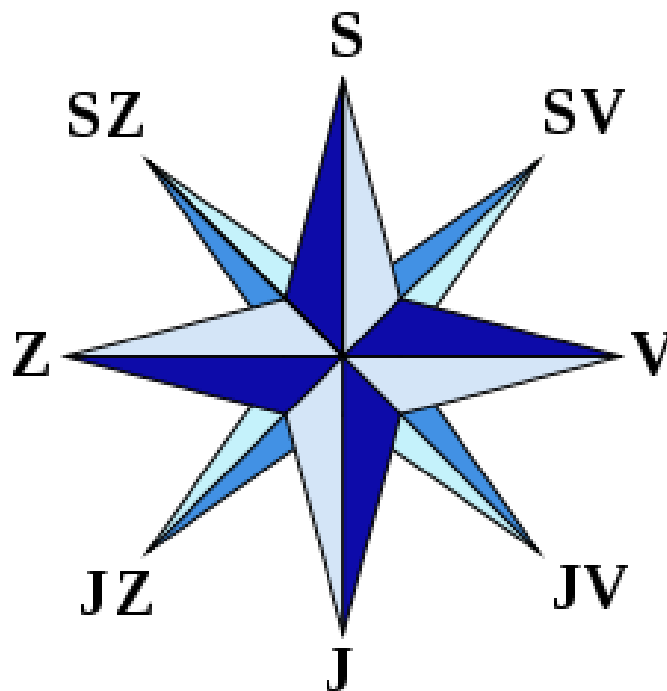

2. DATUM NASTANKA

Vsi zemljevidi morajo biti opremljeni z datumom nastanka, saj se pokrajina in njena infrastruktura (ceste, bivališča, ...) ves čas spreminjajo. Nobenega pomena nima, da zremo v zemljevid izpred petdesetih let, če želimo danes z njegovo pomočjo priti po avtocesti od Ljubljane do Maribora. Se strinjate?

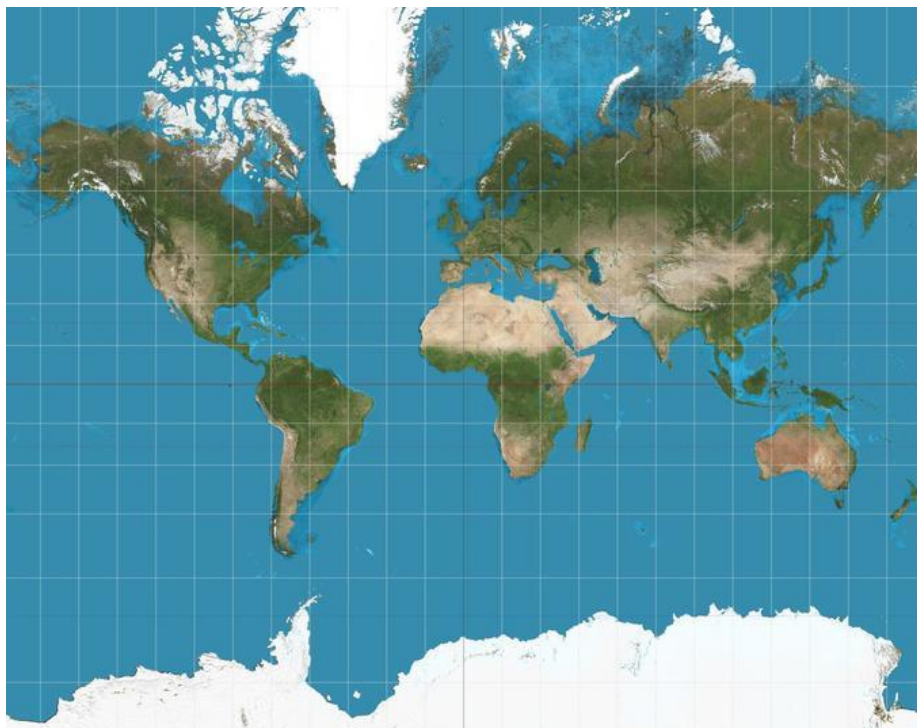
4. VETRNA ROŽA – vetrovnica

Ta nam pokaže smeri neba na zemljevidu.

5. MREŽA

Mreža zemljevid razdeli na manjše kvadrate, ki so označeni s črkami in številkami. S pomočjo mreže lažje in hitreje najdemo na zemljevidu iskano področje.

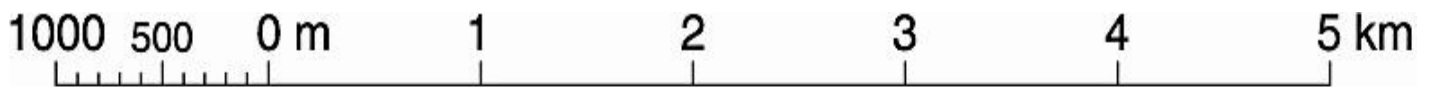

6. MERILO

Merilo zemljevida nam pove, kolikokrat je neka razdalja v naravi pri prikazu na zemljevidu **pomanjšana**.

Merilo je lahko prikazano:

- številčno (1 : 500 000),
- opisno (1 cm = 5 km),
- grafično.

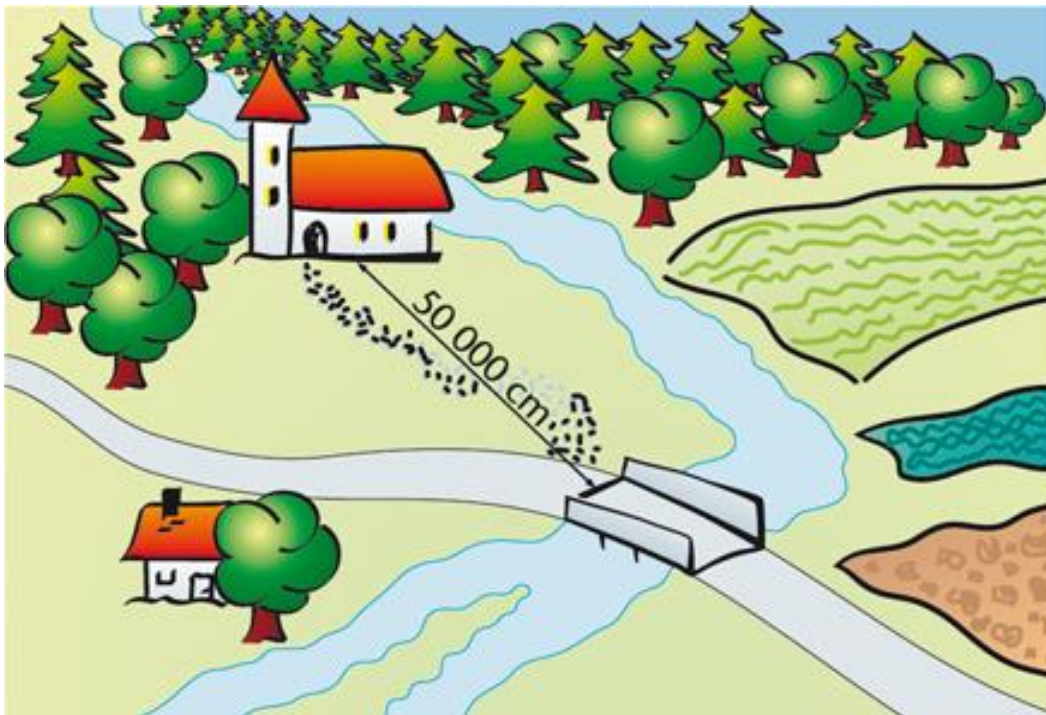
1 cm na karti je 1000 m v naravi

Merilo 1:100 000

Kako na zemljevidu s pomočjo merila izmerimo razdalje med kraji?

Kolikšno razdaljo v naravi predstavlja 1 cm na zemljevidu?

© Modrijan založba, d. o. o.

Vse, kar je narisano na zemljevidu, je
POMANJŠANO.

Pri risanju zemljevida je zato **MERILO** zelo
pomembno.

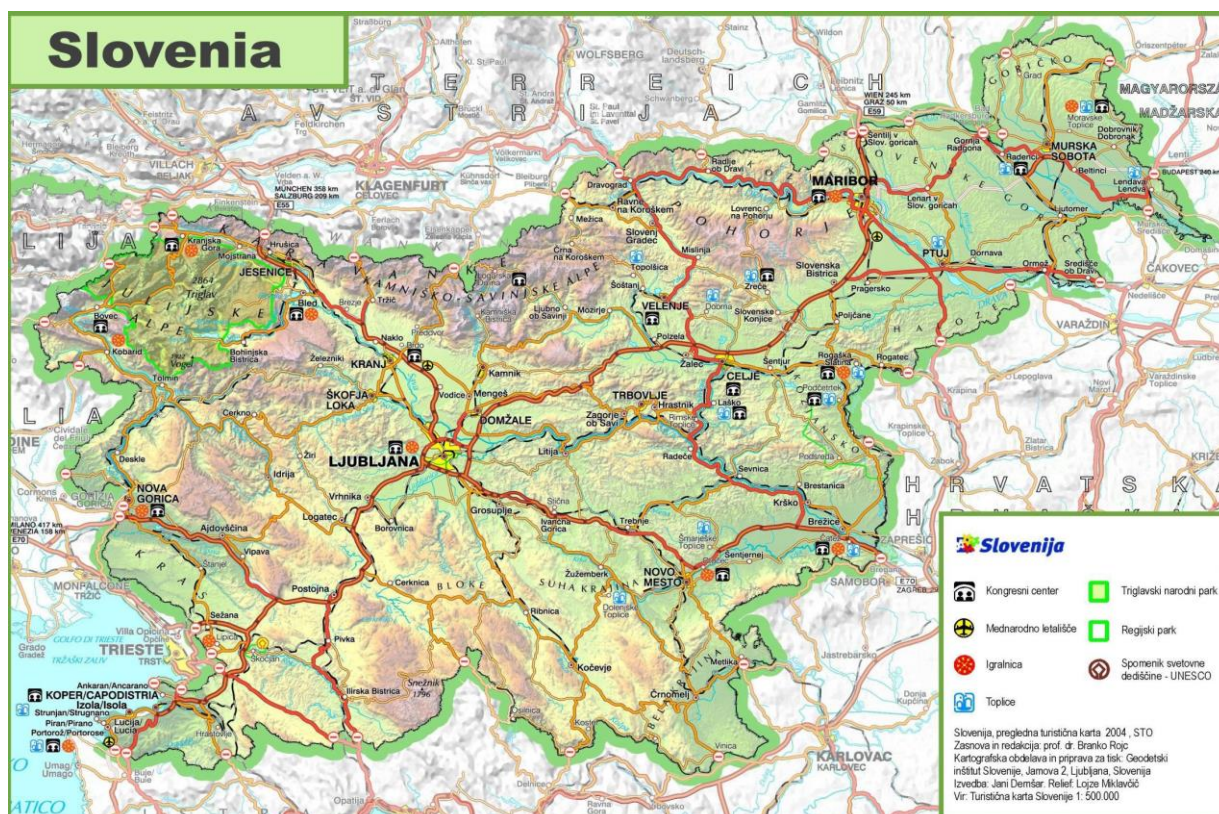
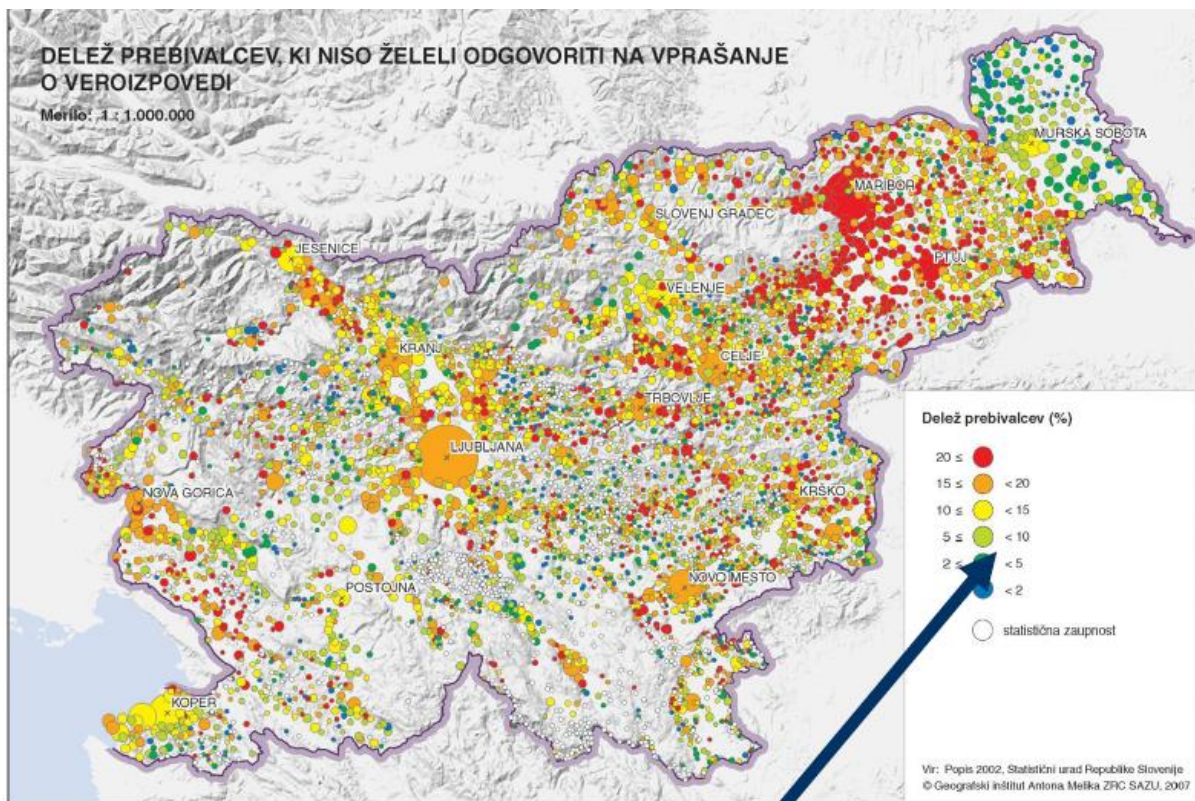
Kaj nam torej pove merilo?

**Za koliko so točke na zemljevidu oddaljene med
seboj v naravi.**

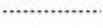

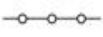

7. LEGENDA

Ta nam razlaga pomen znakov, ki so vrisani na zemljevidu. Sestavljena je iz barvne lestvice in značilnih znakov.

Pogosto uporabljeni kartografski znaki

	avtocesta		reka		strnjeno naselje
	magistralna cesta		potok		posamezne zgradbe
	regionalna cesta		slap		planinska kočica, lovska kočica
	stranska cesta - asfaltirana, neasfaltirana		jezero		cerkev, kapela, znamenje
	gozdna cesta		izvir		grad, razvalina
	kolovoz		plastnice		vrh
	markirana steza		strm skalnat svet, stena		podzemna jama, brezno
	steza		gozdne površine		mejni prehod
	železniška proga s postajo				državna meja
	gondolska žičnica				
	vlečnica				

Dobro, da imava zemljevid!
Le kako so potovali takrat,
ko zemljevidov še niso
poznali?

Ha, torej so bili to
prvi zemljevidi.

Preprosto. Ko so potovali, so
sprasovali ljudi, ki so jih
srečevali, kam morajo, da
pridejo do določenega kraja. In
ljudje so jim pot narisali na tla.

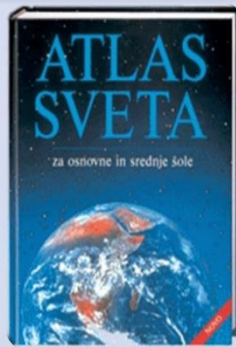
Tako je. Šele pozneje so
poti risali na živalske
kože in še pozneje na
papir. Risali so jih na
podlagi opazovanj in
spomina.

Danes zemljevide rišejo **KARTOGRAFI**.

Rišejo jih s pomočjo računalnika, na podlagi letalskih fotografij in satelitskih posnetkov.

GLOBUS je pomanjšan model Zemlje.

Knjiga, kjer so zbrani zemljevidi, se imenuje ATLAS.

Računalnik nam omogoča uporabo interaktivnega spletnega atlasa in zemljevida Slovenije: Geopedija, ITIS zemljevid

http://www.geopedia.si/#T105_x499072_y112072_s9_b4
<https://www.itis.si/zemljevid>

OB SPODNJI SLIKI PONOVIAMO, kaj smo se danes novega naučili. Kaj manjka?

Naslov nam pove, kaj zemljevid prikazuje.

Dogovorjene znake uporabimo za prikaz različnih objektov in površja.

Mreža so črte, ki jih označimo s črkami in števili. Služijo nam kot pomoč, pri iskanje točke ali kraja na zemljevidu.

Avtor in datum nam povesta kdo je zemljevid naredil in kdaj je nastal.

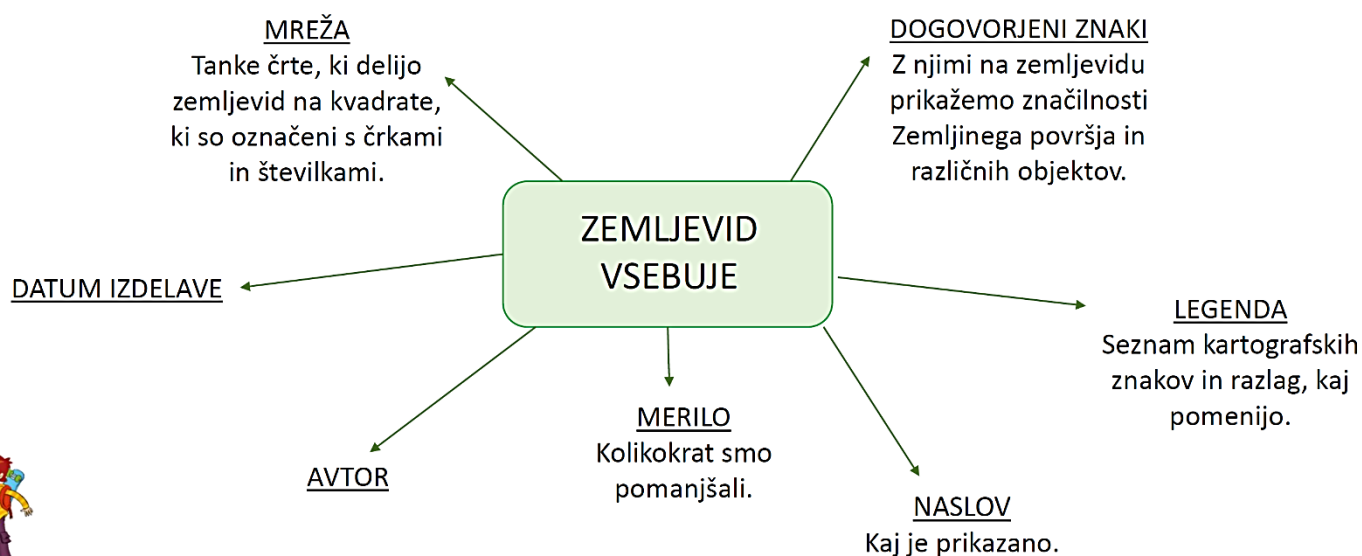
Merilo nam pove kolikšni razdalji v naravi ustreza določena razdalja na zemljevidu.

Legenda je del v katerem so razloženi znaki in barve, ki se pojavijo na zemljevidu.

OD FOTOGRAFIJE DO ZEMLJEVIDA

ZEMLJEVID je pomanjšan in poenostavljen prikaz Zemljinega površja na ravni ploskvi.

USTVARJALNI IZZIV

Oglejmo si videoposnetka na spodnji povezavi in s pomočjo zemljevida ustvarimo zabavno pesem.

<https://www.rtv slo.si/tv/otroski/izodrom/domaca-naloga-s-pisaloms-po-zemljevidu/520790>

